

VILHELM MARTIN JUEL CLEMENSEN - Pioneren over dem alle

≡ Skovfoged Torben Ravn

I september 1935 planter skovrider Vilhelm Martin Juel Clemensen som den første nogensinde en nordmannsgran juletræskultur.

Han gjorde det i Sekshøj skov i Himmerland ikke langt fra Skørping. Han planter ca. en ha på tidligere tjenestejord med en planteafstand på 1 x 1 m. Han planter nordmannsgran af Ambrolauri proveniens købt hos Frost planteskole i Børkop.

Vi har denne beskrivelse fra skovrider Løfting, som kommer med beskrivelsen i beretning 269 i det Forstlige Forsøgs-væsen i Danmark fra 1973. Løfting er en meget pålidelig

kilde, og med denne beskrivelse underskriver han juletræsbranchens dåbsattest.

Siden da har vi nu overalt i den vestlige verden plantet nordmannsgranjuletræer af Ambrolauri proveniens på 1 x 1 m. Det vil sige i 88 år! Selvom meget har ændret sig siden dengang, er de grundlæggende principper bag en årlig produktion i Europa på skønsvist 60-80 millioner nordmannsgran stort set de samme.

Før 1935 blev der også plantet nordmannsgran i Danmark, men det var som skovtræart og derfor med træproduktion for øje. De tidligst kendte nordmannsgranplantninger (til skov) var af ukendt oprindelse og kan føres tilbage til 1870-

Jørgen og Vilhelm Clemensen. Foto: Yvonne Clemensen, Skørping.

Vilhelm Clemensen ved 25 års studenterjubilæum i 1945. Foto: Yvonne Clemensen, Skørping.

1880'erne, mens der i 1884 blev etableret de første træartsforsøg med nordmannsgran på Boller og Frijsenborg Skovdistrikter. Bevoksningerne Boller F 20 og Tversted er således oprindeligt plantet med træproduktion for øje.

Hvorfor skovrider Clemensen forsøger sig med nordmannsgran til juletræer, får vi nok aldrig at vide. Skovrider Clemensen døde i 1991, og hans søn og efterfølger Jørgen Clemensen gik bort i 2011.

Men en svigerdatter, Yvonne Clemensen, lever i bedste velgående i Skørping, hvor hun har et pensionat. Jeg besøgte hende i august 2023 og fik gennem samtaler mulighed for at komme lidt nærmere på den store pioner.

Skovrider Clemensen blev født i 1901 i Rønne på Bornholm. Han var søn af en amtsstuefuldmægtig. I 1920 bliver han matematisk naturfaglig student fra Rønne statsskole og i 1926 Forstkandidat. Han var på distriktsophold på Giesegaard, Maarum Skovdistrikt samt Petersgaard Skovdistrikt. Han havde i følge svigerdatteren ambitioner om at blive ansat i Statsskovvæsenet, og hans eksamen var dertil, men i 1926/27 var der ikke ledige pladser. Derfor blev han forbi gået, hvilket gjorde ham noget skuffet.

Efter otte år som forstassistent på Petersgaard Skovdistrikt valgte han derfor i stedet at skabe sit eget skovdistrikt i Himmerland, hvor prisen for skov var overkommelig. Fra 1934 og frem købte han skovene Sekshøj skov, Tornblad plantage, Øls Krat, Egedal plantage og Haller plantage og rædede dermed over flere hundrede hektar.

Fra 1942 – 1952 var han skovrider for Småskovforeningen Aalborg Amt, og fra 1950 – 1966 var han tilsynsførende skovrider ved Høstemark Skovdistrikt. Han sad i Dansk Skovforenings bestyrelse i perioden 1968-70.

Den rigtige plante
På det rigtige sted
På det rigtige tidspunkt
Til den rigtige pris

Hjorthede
Planteskole A/S

**SØNDERUP
MASKINHANDEL A/S**

Tlf. 98653255 - mail@fbdk.dk
www.sønderupmaskinhandel.dk

FORT SIRIO 4x4

Reducer kemikalieforbruget med 50%
med en SIRIO rækkesprøjte

Rotorklipper med
svingarm

Gødningsskåbe

Vi kører i hele landet, ring for demo.
Vi ønsker jer en glædelig jul, samt godt nytår.

Han var 100% skovmand, fortæller svigerdatteren. Hvis der havde været stormfald, så vandrede han hvileløst rundt i sine skove for at vurdere skaderne og disse gjorde oprigtig ondt på ham.

Tjenestejorden, hvor han plantede de første nordmannsgranjuletræer, var en del af et træartsforsøg. På parceller ved siden af nordmannsgrantræerne plantede han således omorika gran (*Picea omorika*), Veitchs sølvgran (*Abies veitchii*), nobilis (*Abies procera*), skarntydegran (*Tsuga heterophylla*), kæmpegran (*Abies grandis*), silkefyr (*Pinus peuce*) og cypres. Af disse træarter fortsatte han så produktionen af nobilis og nordmannsgran til klippegrønt og juletræer. De andre træarter blev ingen stor succes, dog husker svigerdatteren, at der fra skoven blev solgt klippegrønt af Veitchs sølvgran, silkefyr og cypres. Kæmpegran gjorde det rigtig godt til træproduktion.

Hvem der har været på besøg hos Clemensen i Sekshøj skov ud over Løfting, ved vi ikke, men det kan meget vel have været nogle af de skovfolk, som senere plantede i Silkeborg-området og på Djursland. Her kender vi til plantninger fra omkring 1950.

De første år solgte skovriden Clemensen sine juletræer og pyntegrønt lokalt i Aalborg området. Senere kom han i nærkontakt med en anden pioner, nemlig T.H. Thomsen fra Padborg.

Afsætningen hertil gik godt, dog husker Yvonne et år, hvor der var problemer med alger på træerne. De kunne derfor

ikke afsættes til eksport. Heldigvis kom der et par unge fyre fra Aalborg, som gerne ville købe nordmannsgran – også med alger. Dermed var afsætningen også det år sikret.

Ud over alger så havde man over årene også problemer med frost og lus, husker Yvonne Clemensen. Det var derfor ikke altid en dans på roser at dyrke nordmannsgranjuletræer i Sekshøj skov.

Den første plantning med nordmannsgran i Sekshøj skov, lykkedes dog rigtig godt jfr. Løfting og skovriden Clemensen valgte da også at fortsætte med nordmannsgran på arealet, idet han løbende plantede ind. Dette princip blev så fulgt indtil omkring 1985, altså i 50 år! De sidste juletræer blev skovet omkring år 2000. Da ophørte produktionen af juletræer og pyntegrønt i Sekshøj skov. Skovens hovedformål blev igen træproduktion. Sønnen Jørgen og svigerdatteren Yvonne var med i driften i perioden 1971 til 2011, da Jørgen dør af kræft i en alt for ung alder. Yvonne beholder skoven frem til 2017, hvor den sælges ud af familien.

Da produktionen af nordmannsgranjuletræer var størst, leverede familien Clemensen 5.000 – 6.000 juletræer om året. Yvonne husker, at disse ved salg til grossist indbragte ca. 100 kr./stk. Der blev også årligt oparbejdet ca. 50 tons nobilis klippegrønt. Her hjalp alle til, ud over Yvonne og Jørgen, så kom deres børn også i arbejde. Der var tale om "høststemning" i skoven i den periode. Når familien valgte at udfase juletræer og pyntegrønt, skyldtes det, at både Yvonne og Jørgen kom i fast arbejde som pædagoger. 📌

